

Dizajner na džojstik

Pri operáciách bez anestetík sa rozpráva s lekármi, necíti totiž bolesť. Počítač ovláda pohybom hlavy, do klávesnice musí fúkať. Naoko banálna nehoda spravila z Adama Simonidesa ochrnutého umelca.

Cestou z chalupy skočil Adamovi pod kolesá auta jeleň. Havária síce nevyzerala až tak hrozivo, ale brzdenie a odstredivá sila urobili svoje.

UŽ NIKDY NEBUDE CHODIŤ
V novembri uplynie už desiaty rok od osudného dňa. Mladý

muž sa zranil tak nešťastne, že úlomky stavcov mu takmer úplne prerušili miechu. Pamätá si všetko. Dokonca aj to, že sa po havárii rozprával s otcom. Spomína si, ako sa ho pýtal, či môže vystúpiť z auta, ale v skutočnosti sa nedokázal ani pohnúť. Nechápal čo sa s ním deje. Ešte aj v nemocnici

si myslel, že ide iba o nejaký zacviknutý nerv a všetko bude v poriadku. Nebolo. „Keď za mnou po prvej operácii prišiel primár a povedal mi, že sa síce podarilo, ale už nikdy nebudem hýbať nohami ani rukami, neuvedomoval som si, v akej situácii som sa ocitol. Dodával som si optimizmus myšlienkou, že pianista alebo huslista by mal pri mojom zranení definitívnu, ale mojou devízou je predsa hlava! S tým sa už dá niečo robiť,“ rozpráva sympatický architekt. Dnes považuje vtedajšie predstavy za trochu naivné. Nebol však až tak ďaleko od skutočnosti. Lebo predsa len, dnes dokáže ovládať počítač.

NEVZCHOPÍŠ SA, ZOMRIEŠ!

Deväť mesiacov po úraze strávil čerstvý absolvent bratislavskej fakulty architektúry

Adam a jeho špeciálny počítač. Ovláda ho pohybom hlavy. Snímač pohybu prenáša na kurzor myši. Každú klávesu musí potvrdiť fúknutím do špeciálnej rúrky.

v zdravotníckych zariadeniach. Všetky plány do budúcnosti zmariť komplikácie. Pridružili sa problémy. Odumreté bedrové kĺby mu museli vyoperovať. Rany sa nehojili. Prvé veľké víťazstvo bolo, že sa naučil dýchať sám, lebo takmer dva mesiace zaňho dýchali prístroje. S odumretím nervov odišli aj dýchacie svaly. „Vtedy prišla kríza, keď som videl, že sa môj stav zhoršuje. Pridružili sa opakované zápaly pľúc. Začal som strácať motiváciu. Prišiel za mnou lekár a povedal mi: Adam, keď takto pôjdeš ďalej, zomrieš. Musíš sa vzchopiť!“ Lekári boli milí, dovolili mi na ARO, kde panujú veľmi prísne ➤

*Toto je zatiaľ Adamova
jediná práca, ktorá je
vystavená na verejnosti.
Robí ju skôr pre radosť,
lebo jeden obrázok
tvorí aj mesiac.*

podmienky, neobmedzené návštevy. Na Vianoce sme si tam dokonca urobili slávnostnú večeru. Nechýbali darčeky, kapustnica, šalát. Rodičia priniesli servis a strieborný príbor. Stôl vyzdobili vetvičkami. A o mesiac som bol na tom tak dobre, že som letel do Kováčovej. Moje očakávania boli obrovské. Myslel som si, čo všetko sa tam naučím. Ale po týždni či dvoch som zistil, že mi už nemôžu veľa dať. Toto je môj fyzický stav, s ktorým budem žiť do konca.“ Prišli aj depresie. Spočiatku ich ani nevnímal. Prejavili sa skôr nevoľnosťami ako zlou náladou. V Kováčovej bol na tom psychicky najhoršie, musel hľadať pomoc u psychiatrov. Ďalšie malé víťazstvo prišlo asi dva roky po úraze. Pohlol rukou. "Bolo to síce iba o pár milimetrov, ale už sme otvárali šampanské. Ukázalo sa tým, že môžem aj viac. Chodí ku mne pravidelne fyzioterapeutka.

Začal som intenzívne cvičiť a naučil som sa sedieť. Prvý raz som vydržal dvanásť sekúnd a odpadol som," spomína si na okamihy, ktoré ho pomaly začali vracat' späť do života.

PRVÝ VÝLET

Rodine Adama Simonidesa sa život obrátil naruby. Plány otca, architekta, že budú so synom pracovať ako partneri v rodinnej firme, museli ustúpiť. Veľa vecí bolo odrazu inak. Čo je to však oproti

skutočnosti, že ich syn žije, hoci mal naozaj na mále? Rozhodli sa urobiť všetko preto, aby zlepšili kvalitu jeho života. Rozrobenej rekonštrukcii bytu v staršom dome museli dať nové rozmery. Odstrániť všetky bariéry, vytvoriť priestor na množstvo užitočných pomôcok, bez ktorých by starostlivosť ťažko zvládali. V Nemecku zaobstarali synovi elektrický vozík. „Boli sme ho vybrať spolu s otcom. Keďže nedokážem hýbať rukami, mali pre mňa

prípravené ovládanie jazykom. Ale keď si všimli, že jednu ruku mám trochu pohyblivú, vymysleli taký špeciálny džojstik. Otec však musel domyslieť upínanie na suchý zips, aby mi ruka nevykĺzla," vysvetľuje. Spočiatku sa Adam bál chodiť von sám. Rodičia a kamaráti mu dodávali odvahu. Keď mu je dobre, vyberie sa za priateľmi s bluetoothom na uchu, aby bol v spojení s blízkymi, keby náhle potreboval pomoc. Na prvý výlet bez rodičov ho zobral ➤

brat, navštívili koncert Rolling Stones v Prahe. „Bol to fantastický pocit. Koncert aj všetko okolo. Bývali sme v špeciálne upravenom bezbariérovom hoteli. Vtedy som si po prvý raz uvedomil, že môžem niečo podniknúť. A rodičia po rokoch mohli aspoň na chvíľu odísť na dovolenku,“ usmieva sa.

VYHRAL NAD RAKOVINOU

Za deväť rokov prekonal pätnásť operácií. Pred dvoma rokmi mu ku všetkému diagnostikovali zhubný nádor. „Rakovina? To nebolo to najťažšie,“ povie prekvapivo. „Lekár mi otvorene povedal, že karcinóm v oblasti, kde ho mám ja, dokážu liečiť s vysokým percentom úspešnosti. Nezávisle mi to potvrdilo asi päť iných lekárov. Očakával som, že liečba bude veľmi nepríjemná a únavná. Napokon to bolo trochu inak. Dokonca som pribral, lebo mi chutilo jesť. A bol som prekvapený, ako dobre som liečbu znášal,“ dodáva Adam. Oveľa horšie vraj bolo, keď sa musel zmieriť s myšlienkou, že jeho ochrnutie je nadobro. „Iné to už nebude, no môže to byť stále o niečo lepšie,“ povzbudzuje sa. „V celom tom nešťastí mám výhodu, lebo necítim bolesť a nemusia ma uspávať. Môžem sa počas

zároku rozprávať s lekármi. Od hrudníka dole nič necítim, ani teplo, ani chlad. Zaujímavé však je, že moje telo vníma hladkanie,“ prezrádza Adam.

NEVIE, ČO BUDE ZAJTRA

Oblúbený košický džezový klub zdobia nadrozmerné čiernobiele fotografie štylizovaných modeliek. Iba málokto tuší, že sú dielom Adama Simonidesa. „Problém je v tom, že mne tieto veci idú pomaly. V architektúre musí byť človek veľmi rýchly. Nedokážem garantovať termíny. Neviem, kedy sa môj stav zhorší. Prichádzajú výkyvy. Stále mám zdravotné problémy. Sú to také nevyspytateľné stavy. Neviem, čo príde zajtra,“ vecne zhodnotí svoju súčasnú situáciu. „Džez klub bola viac-menej taká spolupráca s bratom, architektom, ktorý robil interiéry. Povedal, že potrebujú niečím ozvláštniť stenu. Toto je zatiaľ moja jediná práca, ktorá je vystavená na verejnosti. Robím to skôr pre radosť, lebo jeden obrázok tvorím aj mesiac,“ vysvetľuje. Jeho grafiky na stene sú pútavé, zniešli by kritériá galérie. Adama

Adam má veľa kamarátov. Dokážu sa oňho postarať. A dokonca ho zoberú aj na výlety do Tatier či na Domašu. „Bol som aj na Bílikovej chate,“ chváli sa.

Rodičia v Nemecku zaobstarali Adamovi elektrický vozík so špeciálnym džojstikom.

neraz prehovárali, aby ich vystavil, on však zatiaľ nechce. Obrázok dievčaťa s červenými vlasmi bol jeho prvý. „Ležal som mesiac v nemocnici. Vedel som, že tam budem mať dlhú chvíľu, tak som si zobral notebook. Grafika ma baví, dáva mi zmysel života. Kamarátom občas navrhmem vizitky, promočné oznámenia. Robil som obal na knihu pre bezbariérové centrum,“ rozžiaria sa mu oči. Ochetne predvedie svoj špeciálny počítač. Ovláda ho pohybom hlavy, snímač ho prenáša na kurzor myši. Každú klávesu musí potvrdiť fúknutím do špeciálnej rúrky. Zariadenie vyvinula americká firma, ktorá sa venuje pomôckam pre telesne postihnutých. Otec ho objavil na špeciálnom pedagogickom pracovisku, bezbariérovom centre Technickej univerzity. Podobné používa aj svetový fyzik Stephen Hawking. Obsluhovať niečo také je únavná procedúra. Vyčerpalo by to každého, nieto ešte Adama. O chvíľu prosí mamu, aby

sklopila posteľ. Krúti sa mu hlava, návaly krvi môžu byť preňho nebezpečné. Až tak, že mu hrozí strata vedomia. „To nič nie je. Stáva sa mi to niekedy,“ upokojuje s úsmevom. Zvykol si. Mrzí ho iba to, že nedokáže sám stlačiť ovládač postele. „Možno mi raz niekto vymyslí ovládanie počítačom,“ napadne mu v tej chvíli. Technika významne zmenila jeho život. Ale architektúru robiť nemôže. Háčik je v tom, že všetky architektonické programy sú zložité a fungujú na báze trojtlačidlovej myši. A týmto prístrojom dokáže ovládať iba jedno. „Máme preskúmaný trh, vieme, že nič podobné zatiaľ nejestvuje. Možno by to mohla byť výzva pre informatikov, ale nemali by z toho veľký profit. Softvér pre postihnutých je drahý, lebo sa nevyrába masovo,“ zamýšľa sa Adam. Architektúra ho baví stále. Hoci už nikdy nebude môcť skicovať rukou, verí, že možno raz... Technika predsa stále napreduje. Je šťastný, že vďaka internetu dokáže aspoň prechádzať odborné grafické a architektonické časopisy. Chce byť totiž stále v obraze. ■

Miloslava HRIADELOVÁ

